

ZAPISNIK

sa 5. sjednice Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje Skupštine Crne Gore, održane 18. februara 2013.godine

Sjednica je počela sa radom u 09,30 sati.

Sjednicu je otvorio i istom predsjedavao poslanik Zoran Jelić, predsjednik Odbora.

U svojstvu predstavnika predlagača Predloga zakona, sjednici su prisustvovala pomoćnice ministra rada i socijalnog staranja dr Vesna Simović, Arijana Nikolić – Vučinić kao i Slavica Vučurović, savjetnica u Ministarstvu rada i socijalnog staranja.

Sjednici Odbora nijesu prisustvovali poslanici: dr Radovan Asanović i Neven Gošović, članovi Odbora.

Rad sjednice pratili su akreditovani novinari.

Za sjednicu je utvrđen sljedeći

DNEVNI RED:

1. PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O REPREZENTATIVNOSTI SINDIKATA;
2. PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI GRAĐANA CRNE GORE NA RADU U INOSTRANSTVU;
3. PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O RADU.

AD-1

Predsjednik Odbora je napomenuo da je ovaj Predlog zakona razmatran prošle godine u prethodnom sazivu Skupštine Crne Gore i da ga je Odbor jednoglasno podržao.

Uvodno izlaganje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o reprezentativnosti sindikata dala je pomoćnica ministra rada i socijalnog staranja dr Vesna Simović.

Ona je kazala je da su ove izmjene rezultat inicijative Unije slobodnih sindikata s obzirom da je Zakon iz 2010.godine pokazao niz nepreciznosti. Sada su precizirali neka rješenja, pravno tehnički ih poboljšali, predstavili neke novine koje se tiču postupka izmjene reprezentativnosti. Jedno od prava koja prije nijesu definisali Zakonom jeste učešće u upravnim odborima Zavoda za zapošljavanje, Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje i dr. U praksi se javlja problem kada imamo više sindikata koji su reprezentativni a imamo manje mjesta u upravnim odborima koji od njih će imati članstvo u upravnim odborima. Ovim Predlogom smo to definisali. Ono što je novina jesu rokovi za pristupanje reprezentativnosti. U Zakonu od 2010.godine su postavljeni kratki rokovi. Rok od tri mjeseca koji je bio predviđen je bio kratak. Sada su taj rok pomjerali na godinu dana, na nivou grane djelatnosti rok od tri godine, a na nivou države rok od četiri godine. Takođe, ono što je je novina jesu kaznene odredbe. Kazne od 500 do 2,000 eura su za pravna lica, za odgovorno lice u pravnom licu su od 50 do 200 eura i za preduzetnika od 150 do 400 eura ukoliko ne ispoštuje odredbe koje se odnose na utvrđivanje reprezentativnosti.

Poslanik, Janko Vučinić, član Odbora, je postavio pitanje da li je ono što je dogovoreno i usaglašeno na radnoj grupi koja je bila formirana od predstavnika sva tri socijalna partnera uvedeno u izmjene i dopune Zakona o reprezentativnosti sindikata.

Pomoćnica ministra, Vesna Simović, odgovorila je da je sve usaglašeno.

Janko Vučinić je rekao da je jedna od suštinskih izmjena bila onemogućavanje poslodavcu da kontroliše rad sindikata i upitao da li postoji i sada takva mogućnost gdje poslodavac može da odugovlači izdavanje potvrde za broj nezaposlenih, odnosno da odugovlači sa sazivanjem komisije za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata. Takođe, naglasio je, da rok u kojem poslodavac treba da izda potvrdu za broj nezaposlenih nije jasno bio definisan, pa je upitao da li je to ispravljeno i da li je taj rok ograničen.

Poslanik Zoran Jelić se obratio poslaniku Janku Vučiniću i rekao mu da se o svemu ovome raspravljalo u prošlom sazivu i da je ovaj Predlog zakona dobio jednoglasnu podršku u Odboru. Takođe, smatra da se napravio jedan dobar zakon koji je u skladu sa Evropskim standardima.

Pomoćnica ministra, Vesna Simović, je kazala da je članom 3 Predloga predviđeno da je poslodavac dužan da u roku od 5 radnih dana izda potvrdu. U slučaju da se ne ispuni ta obaveza predviđena je kaznena odredba.

Kako se više niko nije javio za diskusiju, predsjednik Odbora, Zoran Jelić je zaključio raspravu o ovoj tački dnevnog reda i Predlog zakona stavio na glasanje.

Odbor je većinom glasova (glasalo je: 8 za i 1 uzdržan) podržao PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O REPREZENTATIVNOSTI SINDIKATA i predlaže Skupštini Crne Gore da ga usvoji.

Za izvjestioca Odbora, izabran je poslanik Zoran Jelić, predsjednik Odbora.

AD-2

Uvodnu riječ o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti građana Crne Gore na radu u inostranstvu dala je pomoćnica ministra rada i socijalnog staranja Arijana Nikolić-Vučinić.

Ona je kazala da se reformom zakonodavstva iz oblasti zapošljavanja tokom 2010.godine, u sistem zapošljavanja uvode i agencije za zapošljavanje. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja koji je stupio na snagu u avgustu 2012.godine proširena je nadležnost agencija za zapošljavanje i na posredovanje u zapošljavanju građana Crne Gore na radu u inostranstvu. Upravo je to bio razlog zašto su predložili izmjene i dopune ovog Zakona. U okviru osnovnih odredbi dato je pojašnjenje šta se smatra zaštitom građana na radu u inostranstvu, zapravo, bolje je definisan član 2 osnovnog teksta. U okviru drugog poglavlja – Uslovi i postupak zapošljavanja kod inostranog poslodavca izmijenjen je član 6 osnovnog teksta, tako što su posredovanje u zapošljavanju građana kod inostranog poslodavca dobile mogućnost da rade i agencije za zapošljavanje. Definisane su obaveze Zavoda za zapošljavanje i Agencije vezane za ponudu za zapošljavanje, odnosno način njihovog obavljanja, kao i njihove obaveze prilikom posredovanja kod zapošljavanja. U okviru trećeg dijela pod nazivom – Upućivanje na rad u inostranstvo od strane domaćih poslodavaca došlo je do izmjena člana 16 osnovnog teksta, tako da sada poslodavac pored kolektivnog ugovora može drugim pravnim aktom, odnosno Ugovorom o radu da definiše uslove pod kojima se posluje i može da bude privremeno upućen na rad u inostranstvo. Skraćen je rok sa 30 na 15 dana, kada je poslodavac dužan da obavijesti Ministarstvo rada i socijalnog staranja o upućivanju zaposlenog na rad u inostranstvo. Dodato je i novo Poglavlje 4a pod nazivom Sadržaj i način vođenja evidencije. Evidenciju posredovanja u zapošljavanju kod inostranog poslodavca i evidenciju o upućivanju zaposlenih od strane poslodavaca propisano je sada da vodi Zavod za zapošljavanje, imajući u vidu da su agencije obavezne da im dostavljaju podatke. S druge strane imamo evidenciju o upućivanju zaposlenih posredstvom

međunarodno tehničke i poslovno kulturne saradnje i ovu evidenciju će da vodi institucija koja je zadužena za sprovođenje međunarodnog sporazuma. Predloženim tekstom će se bolje urediti oblast zaštite građana na radu u inostranstvu i ujedno će doći do usklađivanja već izmijenjenom zakonskom regulativom.

Poslanik, Andrija Popović, član Odbora je upitao predstavnike ministarstva, da li imaju podatak koliko ima građana koji su na radu u inostranstvu, zvanično i legalno. Da li se to odnosi i na fizička lica, a posebno ga zanima status pomoraca kojih ima od 4.000 do 6.000 hiljada koji plove kod inostranih kompanija. Takođe je upitao da li oni kao fizička lica spadaju ovdje i da li agencije njih zvanično zapošljavaju?

Pomoćnica ministra, Arijana Nikolić – Vučinić je odgovorila da se ovaj Zakon ne odnosi na pomorce. Oni se direktno zapošljavaju kod stranih kompanija. Ovaj Zakon se odnosi na slanje domaćih građana na privremeni rad u inostranstvo.

Predsjednik Odbora je rekao da naših radnika na privremenom radu u inostranstvu, koji su svoj rad zasnovali preko Zavoda za zapošljavanje, ima 124, po poslednjim podacima koje on ima, i to se odnosi na zemlje u okruženju. Zemlje EU ne dozvoljavaju slobodan protok radnika i zapošljavanje radne snage zemljama van EU. Na tržištu rada Crne Gore prošle godine je zasnovalo radni odnos posredstvom Zavoda za zapošljavanje i Agencije za zapošljavanje preko 20.600 ljudi.

Kako se više niko nije javio za diskusiju, predsjednik Odbora, Zoran Jelić je zaključio raspravu o ovoj tački dnevnog reda i Predlog zakona stavio na glasanje.

Odbor je većinom glasova (glasalo je: 8 za i 1 uzdržan) podržao PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI GRAĐANA CRNE GORE NA RADU U INOSTRANSTVU i predlaže Skupštini Crne Gore da ga usvoji.

Za izvjestioca Odbora, izabran je poslanik Andrija Popović, član Odbora.

AD-3

Uvodno izlaganje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu dao je poslanik Janko Vučinić, u svojstvu predlagača Predloga zakona DF.

Poslanik, Janko Vučinić je rekao da se mora vratiti unazad, da bi približio i jasnije objasnio ovaj Predlog zakona kada je i donešen Zakon o radu. S tim Zakonom se praktično ukinulo pravilo o zapošljavanju na neodređeno vrijeme, odnosno stalni radni odnos. Od toga dana, skoro preko 90% svih ugovora o radu koji su zaključeni, su bili ugovori na određeno vrijeme. Ugovori na određeno vrijeme otvaraju mogućnost zloupotrebe od strane poslodavca, mada je ta zloupotreba moguća i od drugih činioca,

tako da je radnik stalno bio ucijenjen. Radnik koji je imao ugovor na određeno vrijeme nije radnik već u pravom smislu je najamnik. Na inicijativu sindikata, ta odredba koja se odnosi na ugovor o radu na određeno vrijeme je promijenjena, uz podršku pojedinih poslaničkih klubova, i "na mala vrata" ponovo je vraćeno pravilo zapošljavanja na neodređeno vrijeme. I pored toga što je odredba, da je ugovor na neodređeno vrijeme pravilo, različito je tumačena na štetu radnika, od sva tri socijalna partnera. Svi ugovori o radu na neodređeno vrijeme kod istog poslodavca koji je zaposleni imao preko 24 mjeseca da se transformišu u ugovor na neodređeno vrijeme, odnosno da se prevedu u stalni radni odnos. Druga odredba se odnosi na povećanje najniže minimalne zarade sa 30 na 50% minimalne zarade. Smatraju da će se tim poboljšati ekonomsko socijalna situacija najugroženijih, a samim tim i onemogućiti zloupotreba od strane poslodavaca.

Dr Vesna Simović, pomoćnica Ministar rada i socijalnog staranja u ime Vlade Crne Gore, dala je obrazloženje zašto Predlog DF nije prihvatljiv. Članom 1 se predlaže da prava mogu da koriste zaposleni koji su do dana stupanja na snagu ovog Zakona, odnosno koji imaju najmanje 24 mjeseca radnog staža na neodređeno vrijeme kod istog poslodavca. Ova odredba bi bila suprotna članu 147 Ustava koji zabranjuje retroaktivnu primjenu zakona, osim u slučajevima kada postoji javni interes koji u ovom slučaju ne može biti prepoznat. Kada su u pitanju rješenja koja se odnose na rad na određeno vrijeme, tačno je da se izmjenama Zakona iz 2011.godine ograničila mogućnost zaključenja ugovora na neodređeno vrijeme jer je Zakon iz 2008.godine potpuno ravnopravno tretirao ugovore na određeno i neodređeno vrijeme. Tačno je da je bilo zloupotreba. Rješenje koje sada imamo u tekstu Zakona o radu rezultat je kompromisa, interesa zaposlenih i interesa poslodavaca. Tokom januara mjeseca su u Briselu bili na eksplanatorni skringing, gdje su im prezentovane direktive EU, između ostalog i direktiva 2003/88 koja se bavi određenim aspektima radnog vremena. Naša rješenja u potpunosti odgovaraju direktivi EU. Ova direktiva se bavi pitanjima koja se odnose na fleksibilne oblike zapošljavanja, tako da u tom dijelu nijesu u prekršaju ni kada su u pitanju direktive EU. Različita tumačenja ne mogu da postoje jer u Zakonu o radu piše od kog dana se primjenjuju rješenja, znači osmog dana od dana stupanja na snagu, tako da se rok od 24 mjeseca računa od 22.decembra 2011.godine i taj rok je prilično blizu. Što se tiče drugog predloga o povećanju zarade od 30 do 50%, Vlada je dala mišljenje. Kada živimo u doba globalne krize dato rješenje ne bi bilo održivo jer oni moraju voditi računa o onome što je minimum egzistencije za zaposlene u Crnoj Gori, a s druge strane da minimalna zarada ne ugrozi poslovanje jednog broja poslodavaca, posebno na sjeveru Crne Gore. U ovom trenutku ovakvo rješenje ne bi bilo prihvatljivo. Na sjednici Socijalnog savjeta je jedna od tema bila upravo mogućnost za povećavanje minimalne zarade. Ovu priču će zaokružiti u narednih 15 dana. Minimalnu zaradu utvrđuje Vlada ali na predlog Socijalnog savjeta. Rezultat će opet biti stvar kompromisa. Minimalna zarada

treba biti definisana kroz socijalni dijalog. Vlada Crne Gore u svom Mišljenju upućenom Skupštini Crne Gore, istakla da ne prihvata ovaj Predlog zakona.

Poslanik, Janko Vučinić, kazao je da može doći do zloupotreba s obzirom na to da je 22.12.2011.godine donešena izmjena zakona stupila na snagu, a sada je februar 2013.godine, Vi tvrdite da će do decembra 2013.godine svi oni ugovori koji su na određeno biti transformisani u ugovore na neodređeno vrijeme. On misli da neće, iz razloga što je ovakvim rješenjem izmjenama zakona ostavljena mogućnost da se napravi prekid rada viši od šest mjeseci, i da i oni zaposleni koji su kod istog poslodavca ne budu imali pravo da im se transformiše ugovor na neodređeno vrijeme. Suština ovog Predloga je da se ova izmjena zakona treba računati ne od dana donošenja Zakona, nego kad je Zakon stupio na snagu ako je zaposleni imao 24 mjeseca rada na određeno vrijeme da mu se taj ugovor transformiše na neodređeno vrijeme, odnosno stalni radni odnos. Veliki broj zaposlenih u Crnoj Gori bi ovom odredbom stekao pravo na stalni radni odnos, i samim tim ne bi bio izložen stalnom pritisku od strane poslodavca.

Predsjednik Odbora, Zoran Jelić, je naglasio da postoji problem kod poslodavaca, upravo zbog ovakvih zakonskih rješenja. Prelazak radnika iz određenog na neodređeno vrijeme može ugroziti njihovo poslovanje imajući u vidu ekonomsku krizu. Od 45,130 slobodnih radnih mjesta koje je bilo u 2012.godinu, samo 3,080 je bilo na neodređeno vrijeme. Preko 91% je bilo na određeno vrijeme, što nije dobro, i trebamo kroz socijalni dijalog vidjeti kako napraviti to rješenje, da budu zadovoljni i poslodavci i radnici. Smatra da nije prihvatljiva zarada za 50%. Minimalne zarade zemalja u okruženju iznose: Srbija-171euro, Crna Gora 146,7eura, u Hrvatskoj iznosi 39% prosječne mjesečne zarade, u Makedoniji 131euro, Bugarskoj i Rumuniji 157eura. Najveću minimalnu zaradu u Evropi ima Luksemburg 1801eura. Pitao je da li je realan ovako postavljen tekst koji su predložili, od 50%. Kada to gledamo sa ekonomske strane, povećanje minimalne zarade uslovljava određena socijalna davanja koja su vezana za tu minimalnu zaradu. Prije svega misli na davanja, na novčanu naknadu koja su regulisana Zakonom. Novčana naknada u Crnoj Gori može biti 40% od minimalne zarade. Povećanje minimalne zarade utiče na povećanje prosječne zarade koja je indikator, ili polazna osnova za neka druga davanja. Što se tiče prihodne strane Budžeta možda bi bilo u istom ili manjem iznosu. Kad analiziramo minimalnu zaradu na nivou Crne Gore na primorju, ne postoji prosječna minimalna zarada od 146eura, postoji na sjeveru. Sadašnja cijena rada 30% nije održiva. Sindikati, poslodavac i Vlada su spremni da idu na to da se poveća. Predložio je da se povuče ovaj tekst Zakona iz razloga što se čeka Socijalni savjet, da oni usaglase visinu mjesečne zarade i na osnovu toga možemo ovdje raspravljati i eventualno korigovati zahtjev DF . Zna se da se institut minimalne zarade zloupotrebljava najviše

kod onih poslodavaca koji ne žele da svojim radnicima isplaćuju punu zaradu sa porezima i doprinosima, nego ih na neki način uskraćuju, i štete njihova prava, naročito iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

Poslanik, Janko Vučinić, je rekao da su bila dva osnovna argumenta koja su branila Zakon o radu iz 2008.godine. Rečeno je da će ovaj Zakon da brani radnike od neradnika. Pokazalo se da je ovaj Zakon dokrajčio i ono malo radnika, i svi su ugovori sklopljeni na određeno vrijeme. Potrebno je da se ugovori na određeno transformišu na neodređeno vrijeme, iz razloga da ako zaposleni radi 24 mjeseca, onda je to znak da se taj radnik dokazao za to vrijeme i da nema nikakve prepreke da mu se ugovor na određeno prevede u stalni radni odnos. Postavio je pitanje šta se može uraditi sa minimalnom zaradom, kada je potrošačka korpa 800eura. Ne može se pružiti pristojna životna egzistencija ni sa 50% prosječne zarade, ali je svakako bolje imati 250eura nego 147eura. Samim tim, misli da će država ubirati veće poreze i da će se uplaćivati doprinosi na tu zaradu, a fondovi će imati više novca. Sa ovako minimalnom zaradom najveću korist izvlače poslodavci.

Predsjednik Odbora, Zoran Jelić, razumije predstavnike političkih partija i poslanike koji žele da nametnu neka rješenja. Ali treba vidjeti one kojih se to direktno tiče, prije svega poslodavce, jer su oni ti koji otvaraju nova radna mjesta i zapošljavaju radnike.

Poslanik, Janko Vučinić, se slaže da treba stvoriti uslove i ambijent u kojem poslodavci mogu da funkcionišu. Stvaraju se uslovi u kojima oni mogu da iskorišćavaju i zloupotrebljavaju mlade radnike, mladu radnu snagu na osnovu ugovora na određeno vrijeme i na osnovu minimalne zarade od 30% u odnosu na prosječnu zaradu. Pozvao je da se napravi neko rješenje, da im se stvore uslovi za rad, ali ne na račun mladih radnika i mlade radne snage.

Pomoćnica ministra, Vesna Simović je rekla da je iznos minimalne zarade koji je utvrđen Zakonom od 30% prosječne zarade nije minimalan. Minimum je određen da bi se dala šansa da se taj iznos utvrđuje kroz socijalni dijalog. Svi smo se složili da iznos od 30% nije iznos koji bi bio zadovoljavajući. Izdefinisali smo način na koji se utvrđuje iznos minimalne zarade kroz Zakon o radu. Predlog minimalne zarade daje Socijalni savjet i brzo će se doći do rješenja. Vlada na osnovu Predloga utvrđuje iznos minimalne zarade. Zaboravlja se vrlo važna činjenica a to je da je radni odnos dobrovoljan odnos, kako zaposlenog tako i poslodavca.

Poslanik, Janko Vučinić, je zamolio da mu se kaže za bilo kojeg zaposlenog koji bi se protivio zbog zaposlenja na neodređeno vrijeme. Stav DF je da se zaposlenom koji je

imao najmanje 24 mjeseca radnog staža na određeno vrijeme kod istog poslodavca transformiše u ugovor na neodređeno vrijeme i da se minimalna zarada od 30% poveća na 50%.

Nakon rasprave predsjednik Odbora, Zoran Jelić, je, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu stavio na glasanje.

Na Predlog zakona Vlada Crne Gore je dostavila mišljenje i predlaže Skupštini Crne Gore da Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu ne treba prihvatiti. Razloge ovakvog stava Vlada je istakla u svom mišljenju.

Nakon rasprave, Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje Skupštine Crne Gore većinom glasova (glasalo je: 3 za, 4 protiv i 1 uzdržan), nije podržao PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O RADU i predlaže Skupštini Crne Gore da ga ne usvoji.

Za izvjestioca Odbora izabran je poslanik, Janko Vučinić, član Odbora.

Poslanik, prim. dr Izet Bralić, je rekao da je usvojen Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti građana Crne Gore na radu u inostranstvu, a da Crna Gora nema ratifikovan međunarodni sporazum sa većinom zapadnih zemalja gdje je najveći broj radne snage iz Crne Gore. Uputio je inicijativu da na prvom narednom zasijedanju jedna od tačaka bude izvještavanje o tome dokle se stiglo sa međunarodnim ratifikacijama. Srbija je pravni nasljednik SFRJ i ona ima taj međunarodni ugovor, kao i Hrvatska i Slovenija. Najveći broj radnika je zasnovalo radni odnos prije 20 godina, za vrijeme bivše države. Predložio je da Odbor da inicijativu da se ti procesi ubrzaju i rekao da se ne može čekati ulazak u EU.

Predsjednik Odbora, Zoran Jelić, je kazao da nema ništa protiv ovog Predloga, i takođe, predložio da se koncipira jedan zahtjev prema ministarstvu rada i socijalnog staranja da vidimo sa kojim zemljama imamo ratifikovane ugovore i možda da se postavi poslaničko pitanje. Prema njegovom saznanju, imamo ratifikovane ugovore sa Srbijom, Bosnom i Hercegovinom, Slovenijom, Rumunijom. Misli da nemamo ratifikovane ugovore sa zemljama EU zato što to ne dozvoljavaju pravila EU.

Poslanik, Izet Bralić, smatra da članstvo u EU nije ograničenje za bilateralni sporazum, jer Srbija nije članica EU, ali je ona to ostvarila kao pravni nasljednik SFRJ. Članstvo u EU nije ograničenje za jedan ovakav sporazum.

Odbor je zaključio da se ovaj predlog uputi Ministarstvu rada i socijalnog staranja radi davanja odgovora na ovo pitanje. Odbor je zadužio sekretara Odbora Moma Joksimovića da kontaktira resorno ministarstvo.

Poslanik, Zoran Jelić, predsjednik Odbora, je obavijestio Odbor da je upućen poziv od strane DEKRA zapošljavanje d.o.o., njemačke agencija za posredovanje u zapošljavanju koja radi na teritoriji Crne Gore u saradnji sa ZZZCG, koji će se održati 20.02.2013.godine u hotelu Podgorica na temu: Ustupanje radnika – uloga i značaj za crnogorsko tržište rada. S obzirom na to da je ovaj Odbor matični Odbor, smatra da predstavnici Odbora treba da prisustvuju u radu na ovu temu. Odbor je odredio Zorana Jelića da u ime Odbora učestvuje u radu ovog okruglog stola.

Pošto je iscrpljen dnevni red, sjednica Odbora je završena u 11 sati.

Sekretar Odbora

Momo Joksimović

Predsjednik Odbora

Zoran Jelić